

STRESZCZENIE

Rozprawa doktorska poświęcona jest zwolnieniu z podatku dochodowego od osób prawnych przyznawanemu przedsiębiorcom realizującym nowe inwestycje na podstawie decyzji o wsparciu. Celem pracy uczyniono kompleksowe przedstawienie rozwiązań prawnych w zakresie uzyskania i korzystania z tego zwolnienia oraz ukazanie i próbę rozstrzygnięcia przynajmniej najważniejszych wątpliwości, które pojawiają się na gruncie właściwych regulacji. Zwolnienie to jest formą pomocy publicznej, a podstawę do korzystania z niej stanowi decyzja wydawana przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Z uwagi na istniejące korelacje między prawem gospodarczym publicznym a prawem podatkowym tematyka pracy jest niezwykle złożona i wymaga zrekonstruowania zasad przyznawania zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych na podstawie przepisów dotyczących pomocy państwa.

Zasadniczemu zamierzeniu badawczemu rozprawy doktorskiej podporządkowano ważkie naukowo cele pośrednie, którym nadano bardziej szczegółowy charakter. W związku z określonym tematem, a także obszernością i charakterem rozważań bardziej zasadne jest postawienie pytań badawczych w postaci hipotez aniżeli formułowanie jednej głównej tezy badawczej. Dlatego też, w niniejszej pracy podjęto próbę odpowiedzi na następujące pytania badawcze (hipotezy):

1. Czy rozwiązania prawne dotyczące zasad udzielania przedsiębiorcom wsparcia w związku z realizacją nowych inwestycji ewoluowały czy przeszły rekonstrukcję?
2. Dlaczego ustawodawca zdecydował się oprzeć system wspierania nowych inwestycji na zwolnieniu z podatku dochodowego?
3. Jakie funkcje pełni zwolnienie przyznawane przedsiębiorcom realizującym nowe inwestycje w kontekście celów fiskalnych i pozafiskalnych przypisanych podatkowi?
4. Czy zwolnienie będące przedmiotem badań stanowi narzędzie, które potencjalnie może wywołać pożądane przez ustawodawcę skutki?
5. Jaki charakter prawny ma decyzja o wsparciu stanowiąca podstawę korzystania ze zwolnienia?
6. Czy warunki uzyskania zwolnienia są racjonalne z punktu widzenia sprawiedliwości podatkowej?
7. Czy przyjęte rozwiązania prawne są wystarczająco stabilne?
8. Jaki jest zakres zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych przyznawanego na podstawie decyzji o wsparciu?
9. Czy regulacje są precyzyjne czy wywołują wątpliwości interpretacyjne?

Struktura pracy została dostosowana do sformułowanych celów oraz przyjętych założeń badawczych, dlatego z uwagi na konieczność usystematyzowania prowadzonych rozważań i ujęcia zwolnienia w szerszym kontekście tak dużo uwagi poświęcono zagadnieniom pomocy publicznej. Rozprawa składa się z pięciu rozdziałów – każdy z nich opatrzone krótkim wprowadzeniem, w którym określono podstawowe założenia, wskazano szczegółowy cel badań i zastosowaną metodę badawczą. W każdym rozdziale zawarto również uwagi końcowe, w których przedstawiono wnioski cząstkowe prowadzonych badań.

W rozdziale pierwszym rozważania skoncentrowano na teoretycznych podstawach zwolnień, co pozwoliło pokazać sposób ich kształtowania. Dokonano przedstawienia preferencji podatkowych takich jak ulgi i zwolnienia, a także porównano te dwie instytucje prawa podatkowego wskazując na ich różnice konstrukcyjne i cele, a także ich wpływ na wysokość opodatkowania. Celem badań była analiza cech wyróżniających zwolnienie spośród katalogu innych obowiązujących preferencji podatkowych. W dalszej kolejności skupiono się weryfikacji, czy podatkowy instrument wspierania nowych inwestycji stanowiący przedmiot niniejszej dysertacji nie narusza zasady powszechności i równości opodatkowania wyrażonej w Konstytucji, a ich uzupełnieniem była analiza funkcji zwolnień. W rozdziale tym przedstawiono również analizę ze względu na chronologię rozwiązań prawnych dotyczących udzielania wsparcia na realizację nowych inwestycji zaczynając od 1994 roku i ustanowienia specjalnych stref ekonomicznych na terenie kraju, a także omówiono przyczyny zmiany zasad wspierania nowych inwestycji, które nastąpiły od 2018 roku. Na zakończenie zaprezentowano ramy prawne dotyczące zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych jako formy pomocy regionalnej wspierającej nowe inwestycje.

Drugi rozdział ma charakter systematyzujący i obejmuje przedstawienie definicji terminów „pomoc regionalna”, „przedsiębiorca”, „działalność gospodarcza” oraz „nowa inwestycja”. Odpowiednie ustalenia terminologiczne pozwoliły na określenie zakresu podmiotowego i przedmiotowego decyzji o wsparciu i stanowią punkt wyjścia do rozważań zawartych w kolejnych rozdziałach pracy i są niezbędne ze względu na jej cel.

W rozdziale trzecim rozważaniom w pierwszej kolejności poddano charakter prawny decyzji o wsparciu, jej rolę i znaczenie. Następnie wskazano warunki formalne jej wydania – właściwy organ, treść decyzji o wsparciu, okres obowiązywania, a także sposób określenia przedmiotu działalności. W rozdziale tym odniesiono się także do postępowania w sprawie uchylecia i zmiany wskazanej decyzji. W dalszej kolejności analizie poddano kwestie związane z udzielaniem pomocy publicznej i efektu zachęty jako kryterium warunkującego jej dopuszczalność.

W rozdziale czwartym przeanalizowano i oceniono regulacje prawne w zakresie warunków, jakie powinni spełnić przedsiębiorcy, na rzecz których została wydana decyzja o wsparciu, aby uzyskać prawo do korzystania ze zwolnienia z podatku dochodowego.

Rozdział piąty poświęcono analizie zakresu i sposobu korzystania ze zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych na podstawie decyzji o wsparciu, w tym momentu nabycia prawa do korzystania z tego zwolnienia. W tym obszarze przedstawiono sposób ustalenia dochodu zwolnionego poprzez scharakteryzowanie wybranych kategorii przychodów i kosztów, które są uzyskiwane w związku z prowadzeniem działalności na podstawie decyzji o wsparciu i jako takie mogą korzystać ze zwolnienia. W konsekwencji omówiono również zagadnienia związane z wydzieleniem organizacyjnym działalności prowadzonej na terenie realizacji inwestycji, jak i poza nim oraz działalności zwolnionej i opodatkowanej prowadzonej na terenie realizacji inwestycji. W dalszej kolejności przedmiotem rozważań objęto działalność pomocniczą, a na zakończenie poruszono kwestie związane z rozliczaniem zwolnienia.

W celu weryfikacji sformułowanych hipotez i osiągnięcia wskazanych już celów badawczych w niniejszej pracy zastosowano głównie metodę dogmatyczną i poddano analizie materiał normatywny, a podstawą prowadzonych rozważań uczyniono zarówno źródła prawa unijnego, jak i przepisy krajowe. Metoda ta została również wykorzystana do analizy orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, odgrywając kluczową rolę w szczególności przy ustalaniu, czym jest pomoc regionalna oraz kto może być jej beneficjentem. Istotną częścią były również badania wykładni prawa prowadzonej w orzecznictwie sądów administracyjnych oraz praktyce działania organów podatkowych, a także odwołanie się do różnorodnych pozycji bibliograficznych.

W rozprawie zastosowano również posłkowo historyczno-prawną metodę badawczą w zakresie oceny ewolucji i podstaw prawnych zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych przyznawanego przedsiębiorcom realizującym nowe inwestycje.

Praca uwzględnia stan prawny na dzień 31 sierpnia 2024 r.

Domitila
Wroblewska